

HOKS-prosessi ja sen kehittäminen

Ajankohtaista AMKE:ssa 9.11.2023

Mirjami Lehikoinen
mirjami.lehikoinen@oaj.fi, 050 5704057

Mirjami Lehikoinen, Eira Bani, Sari Innanen

*Varmistetaan, että jokainen opiskelija
saa...HOKS:t*

Hallitus turvaa riittävän lähiopetuksen

12-25 % puuttuu HOKS

54 miljoonaa euroa
strategiarahoitusta
(HOKS tai sitä sivuava, v. 2018-2022)

OAJ:n HOKS-selvitys 2023. Tavoitteet:

- Tavoitteena oli lisätä ymmärrystä ammatillisen 2. asteen perustutkinnon HOKS-prosessista.
 1. Mikä on HOKS-prosessin tavoite ja tarkoitus?
 2. Miten HOKS-prosessia säädellään ja/tai ohjeistetaan?
 3. Miten HOKS-prosessi koetaan oppilaitoksissa?
 4. Mitä ja miten HOKS:n kerätään tietoa?
 5. Miten HOKS-prosessia voitaisiin kehittää toimivammaksi?

Toteutus

- Kvalitatiivinen tutkimus 6-9/2023
- Aineisto
 - Haastattelut – yhteensä 19:
 - 9 koulutuksen järjestäjän edustajaa – suunnittelijasta rehtoriin + 1 tutkija
 - 9 opettajaa
 - eri kokoisista oppilaitoksista, eri puolilta Suomea, monialaisia vs. yhden tai muutaman alan oppilaitoksia
 - Ohjeistuksia ja HOKS-lomakkeita
- + lakien, asetusten ja ohjeiden tarkastelu
- + alan tutkimuksen tarkastelu

Säätely

Yhdistää

Ei yllätä, mutta nousi vahvasti

Yllätykset?

Valtavuus

Hyöty nykyisellään vs. panos?

1. Tavoite ja tarkoitus?

HOKS:n tavoite ja tarkoitus? - määräykset

- [Laki ammatillisesta koulutuksesta](#) ei mainitse suoraan HOKS:n tarkoituksesta
- [OKM](#) määrittelee, että henkilökohtaistamisen tavoitteena on: *"suunnitella opiskelijan opintopolku niin, että kullakin opiskelijalla on mahdollisuus yltyä omaan parhaaseensa"*.
- [OPH](#) toteaa, että henkilökohtaistaminen tarkoittaa sitä, ”että jokaiselle opiskelijalle suunnitellaan ja toteutetaan hänen tarpeitaan vastaava opintopolku”
 - ”suunnitelmat kirjataan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan (HOKS)”.
 - Käytännön työväline opiskelijalle, opettajalle ja ohjaajille oppilaitoksessa ja työpaikoilla.
 - Toimii palautteen antokanavana opiskelijalta koulutuksen järjestäjälle (päivitysten yhteydessä opiskelija antaa palautetta koulutuksen järjestäjälle) → laadunhallinnan tuki & kehittämisideat koulutuksen järjestäjälle.

2. Säätely

HOKS säätelevät

Lainsäätäjän tahtotila on hyvä. Mutta eihän mitään koulutusmuotoa säädellä samalla tavalla kuin ammatillista koulutusta. Meillä on jäätävä säädösviidakko.

Laki valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä (2017/884)

Oppilaitosten omat ohjeet ja säätely

Asetus asetuksen muuttamisesta – opetuksen ja ohjauksen määrä (2021/583)

Oppivelvollisuuslaki (2020/1214)

Asetus oppisopimuskoulutuksessa olevan opiskelijan opintososiaalisista eduista

Laki opetus- ja kulttuuritoiminnan rahoituksesta (2009/175) ja asetus ammatillisen koulutuksen rahoituksen laskentaperusteista (2020/1244)

Osallistujat ja roolit – laki ammatillisesta koulutuksesta (2017/673)

Opiskelija

- Laatii ja päivittää yhdessä
- Kuullaan mm. erityinen tuki
- Hyväksyy muutokset

Alaikäisen huoltaja

- On mahdollisuus osallistua
- Kuullaan (mm. erityinen tuki)

Pedagoginen/kehittämisenne. päällikkö/johtaja

IT ym. tuki

Opintosihteeri/
HOKS-Assistentti

Työnantaja tai työpaikan edustaja

- Osallistuu laadintaan ja päivittämiseen
- Hyväksyy muutokset (omalta osalta)

Koulutuksen järjestäjä = KÄYTÄNNÖSSÄ OPETTAJA

- Vastaa HOKS ja siinä myös näytön toteuttamisesta
- Laatii ja päivittää yhdessä opiskelijan kanssa
- Selvittää, tunnistaa ja tunnustaa aiemman osaamisen
- Suunnittelee osaamisen hankkiminen
- Suunnittelee ohjaus ja tukitoimet, seuraa osaamisen kehittymistä, suunnittelee OPVA-opinnot, erityisen tuen, mukauttamisen ja poikkeamisen
- Laatii suunnitelman osaamisen arviointijärjestelmästä
- Hyväksyy muutokset

Muut:

Työvoimaviranomainen

- Jos työpaikalla, voi osallistua & hyväksyy muutokset (omalta osalta) **KJ:n yhteistyötahot**
- Osallistuvat tarvittaessa ja hyväksyy muutokset (omalta osalta)

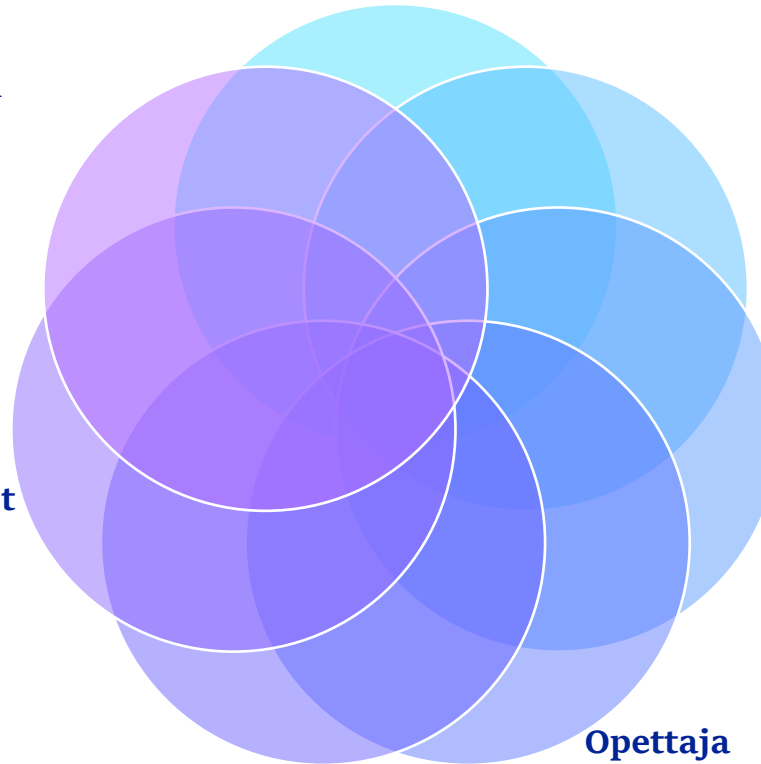
Opinto-ohjaaja

- Osallistuu laadintaan ja päivittämiseen (jos ei ope tai muu)
- Hyväksyy muutokset (omalta osalta)

Opettaja

- Osallistuu laadintaan ja päivittämiseen (lisäksi antaa palautetta osaamisen kehittymisestä) **OPVA-opettaja**
HOKS-ohjaaja
- Pääsääntöisesti arvioi ja antaa palautetta **HOKS-tukihenkilö**
- Hyväksyy muutokset (omalta osalta)

Koordinoiva
erityisopettaja
/erityisopettaja

HOKS:n tavoite:
*suunnitella opiskelijan
opintopolku niin, että
kullakin opiskelijalla on
mahdollisuus yltää
omaan parhaaseensa
(OKM)*

Järjestelmät

- Sivukaupalla täytettävää
- Järjestelmät eivät tue ohjaamista

Lait
Asetukset
Velvoittavat ohjeet

Opiskelijan kohtaaminen

Vastuu painaa

- Ohjaamisesta
- Kirjausten oikeellisuudesta
- Rahoitus
- Säännökset

Aikapaine – miten ehdin?

- Tehtävät HOKS:t
- Muut odottavat tehtävät
- Ehdinkö määrättyssä ajassa?

Osaaminen ja arvot

- Energiaa ja työaika muutosten seuraamiseen ja oppimiseen
- Teenkö riittävän hyvin – opiskelijan – järjestelmän näkökulmista

3. Kokeminen?

A blue-tinted photograph of a desk setup. In the center, a white smartphone lies on a dark blue notebook. A blue pen is positioned diagonally across the notebook. To the left, a white USB cable is plugged into a port. In the foreground, a colorful, abstract circular sticker is visible. The background shows a wooden desk surface and a red folder or book with the word 'REPORT' partially visible. The overall scene suggests a workspace or study area.

Taustalla osaamisperusteisuus

HOKS on ehdottoman tarpeellinen

- Kaikki haastattelut pitivät HOKS:a tärkeänä.
- Ohjaaminen, suunnittelu, valvonta, oikeusturva, tiedonsiirto
 - *Saat opiskelijaan kosketuspinnan ja on helpompi toimia.*
 - *On se tärkeä työkalu. Kun opiskelijan kanssa suunnitellaan valinnat, ne meillä tulevat hänen lukujärjestyksiin. HOKS:n suunnitelmien kautta pystytään lukujärjestyksiä muuttamaan myös helposti. Lisäksi vaikka kirjaaminen on raskasta, on se myös tärkeää varsinkin niiden opiskelijoiden kohdalla, joilla on ongelmia kun joudutaan tekemään päätöksiä (opinnoista ja ohjaamisesta).*
- Toisaalta aiemminkin on käyty vastaavia keskusteluja
 - *Kuka olet, mistä tulet, mitä odotat opinnoilta, mitä harrastat, onko tukitarpeita. Olemme tehneet ihan samaa. Mutta siitä on puuttunut nippelinappelikirjaaminen. Olen istunut kasvotusten, olen kuunnellut.*

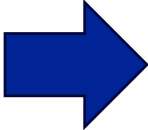
Vilpittömästi olen ilahtunut (selvityksestä), tämä työllistää ihan jättävän paljon. Ei ole kyse siitä, etteikö HOKS olisi tärkeä. Se on äärimmäisen tärkeä.

On hyvä, että opiskelija tavataan, tilanne katsotaan ja kirjataan. Aiemmin ollut ohjaavan henkilön muistiinpanoissa, nyt on kaikkien tarpeellisten nähtävillä.

*Ideologia ei ole huono, mutta
siinä on valuvikoja. Ne pitää
tunnistaa ja korjata.*
(rehtori)

HOKS vie aikaa ja kuormittaa

- HOKS:n kuluu merkittävästi työtä
 - *Meillä menee näihin HOKS:n noin 4 kertaa enemmän aikaa kun aiemmin. Se on pois opetuksesta ja ohjauksesta.*
 - *Laskettiin, että 200 opiskelijaa vuodessa pystyisi kouluttamaan sillä, mitä tähän (uuteen enemmän) HOKS:n on käytetty. (rehtori n. 5000 opiskelijan oppilaitoksesta)*
 - *Meille palkattiin 8 HOKS-assistenttia: etsimään HOKS:ta virheitä, varmistamaan KOSKI-siirrot, hankkimaan allekirjoitukset, hoitamaan osaamisen tunnistamiset ja tunnustamiset papereista. (500 opiskelijan oppilaitos).*
 - *Kun resurssit ovat tietyt, niin jostain pitää karsia. Se on opetuksesta.*

HOKS:n kirjauksiin ja muutoksiin menevä aika on pois ohjauksesta ja opetuksesta. Ne myös kuormittavat opettajia.

Koulutuksen järjestäjän rooli tiedonhallinoijana on lisääntynyt.

Tärkeintä opettajan työssä on nuorten kohtaaminen. HOKS:ja tekevät opettajat eivät ole kaikki sellaisia, jotka pystyvät väkertämään (HOKS:ia) ja todella tarkasti huomioimaan kaikkea. Aika paljon HOKS:ssa joutuu tekemään työtä, joka ei ole luontaista. On iso ristiriita: tärkeämpää on olla nuorten kanssa.

En ole arkistoija, enkä kirjaaja. Mulla ei pysy päässä. On raskasta, että olenko muistanut kaiken. Motivaation heikkeneminen on nätisti sanottu.

Kokonaisuus haastaa ymmärrettävyyden tasolla, käytännöt ja järjestelmät ovat kaukana toisistaan. Kuluu paljon aikaa epätietoisuuteen ja asioiden kirjaamiseen ja selvittämiseen.

”Osaamisen tunnustamisen työmäärä suhteessa siihen mitä saadaan resursseja, ihan hillitön. Ei se vastaa sitä resurssia. Siinä olisi yksinkertaistamista” (koulutuksen järjestäjä)

”Koko systeemi on OPH-kieltä. Ja me joudutaan käyttämään sitä ja nuoret puhuu omaa kieltä. Ne ei kohtaa.”

”Saatan olla monta tuntia kentällä ja teen käytännön opetustyötä ja työssä oppimisen ohjausta. Pitäisi muistaa kirjata sitten jälkikäteen.”

”Aiemmin tulit luokkaan, on työjärjestykset, poissaolot, läsnäolot ja suoritukset. Nyt on kaikki mitä pitää kirjata” (koulutuksen järjestäjä).

”Erityisopetus on haastavaa. En pysy (Wilman) lokeroissa. Tuplatyötä, kun samoja tietoja pitäisi kirjata eri paikkoihin. Se vie aikaa ja kuormittaa”.

”Suunnitteluakin on siirretty enemmän opettajille. Näkyy, että kuormitus on lisääntynyt. Aiemmin (koulutuspäällikkönä) tein tätä enemmän, mutta kun valinnaisuus on lisääntynyt, niin en millään pysty tekemään tätä. Toisaalta ohjeistuksien tekeminen ja muistuttelu on lisännyt työtäni”.

”Työtä on lisännyt kaikki kirjaamiset. Pitää kirjata yhteydenotot, tapaamiset, päivitykset ja tuki. Varmistetaan, että tulee tehtyä, eli olen laittanut kalenterikutsun (opettajille) että tarkastetaan. (koulutuspäällikkö)”

HOKS:n lisääntynyt työmäärä tullut esille myös OAJ:n aiemmassa kyselyssä (2022)

Ammatillisessa koulutuksessa opettajan omissa työtehtävissä tapahtuneita muutoksia viimeisen kolmen vuoden sisällä

Kaavio. Työtehtävissä kolmen viime vuoden aikana tapahtuneet muutokset.

HOKS:n tullut uusia kirjaamisvaateita ja muutoksia - menee enemmän aikaa, kuormittaa.

”On keksitty uskomaton ikiliikkuja, joka paisuu ja syö resursseja entisestään”.

HOKS:n alkuperäinen tavoite hämärtyy.

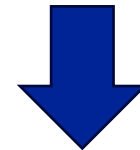

Miksi HOKS on raskas ja työläs?

1. Osaamisperusteisuus – kirjaamiset henkilökohtaisesti
2. HOKS:n kautta toteutetaan ohjauksen lisäksi muita velvoittavia tehtäviä, joiden kaikkien hoitaminen ei palvele ohjaustilannetta:
 - Rahoitukseen liittyviä kirjausvelvoitteita
 - Oppivelvollisuuden toteutumiseen liittyviä tehtäviä
 - Muuta tiedon keruuta Koskea ja eHOKS-palvelua varten
 - Muuta tiedonkeruuta oppilaitoksen toimintaa varten
 - Muita syitä varten: mihin käytetään?
3. HOKS:n muutokset
 - Muutoksia ja uusia määräyksiä tulee usein nopealla aikataululla, ei pystytä reagoimaan.
 - HOKS-työn lisäämä työmäärä tunnistettu myös muissa tutkimuksissa (mm. Björk-Åhman & Ström 2022, Rosenblad 2022a, Rosenblad 2022b, Huttunen 2020, OAJ 2019) !

Aiemmin tulit luokkaan, on työjärjestykset, poissaolot, läsnäolot ja suoritukset. Nyt on kaikki mikä pitää kirjata.

Kun valinnaisuus on lisääntynyt en pysty enää tekemään tätä itse vaan tätä suunnitteluakin on enemmän siirretty opettajille. Näkyy, että opettajien kuormitus on lisääntynyt (koulutuspäällikkö)

HOKS:n päälle liimataan aina uutta – mitään ei poisteta. Ydin katoaa.

Tietokenttä	Miten vaikuttaa rahoitukseen?	Missä säädetty?
suoritettava tutkinto	vaikuttaa perusrahoitukseen ja suoritusrahoitukseen	Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 1705/2009, 32 d §
osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen	rahoitusta ei tule tunnistetuista ja tunnustetuista suorituksista	Laki opetus ja kulttuuritoimen rahoituksesta 1705/2009, 32 d §
ammattitaidon hankkimisen tarve	vaikuttaa oppisopimuskoulutuksen järjestäjän suoritusrahoitukseen	Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 1705/2009, 32 f §
erityinen tuki	korotuskerroin perusrahoitukseen	Asetus ammatillisen koulutuksen rahoituksen perusteista 1244/2020, 7 §
OPVA-opinnot (opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot)	korotuskerroin perusrahoitukseen	Asetus ammatillisen koulutuksen rahoituksen perusteista 1244/2020, 2 §
suoritetut opinnot ja tutkinto	vaikuttaa tutkintotodistuksen antajan suoritusrahoitukseen	Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta, 1705/2009, 32 f §
opiskelijavuosien laskennan tiedot	HOKS:ssa olevat opiskelupäivät ja osakaisuus/kokoaikaisuus vaikuttavat perusrahoitukseen	Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 1705/2009, 32 b §
opiskelijan yhteystiedot	Yhteystietojen avulla kerätään opiskelijapalautetta, joka puolestaan vaikuttaa suoritusrahoitukseen	Laki opetus ja kulttuuritoimen rahoituksesta 1705/2009, 32 g §
työpaikkaohjaajan ja työpaikan edustajan yhteystiedot	Yhteystietojen avulla kerätään työntajapalautetta, joka puolestaan vaikuttaa suoritusrahoitukseen	Laki opetus ja kulttuuritoimen rahoituksesta 1705/2009, 32 g §
opiskelijan perusasteen jälkeinen koulutus	vaikuttaa suoritusrahoitukseen	Laki opetus ja kulttuuritoimen rahoituksesta 1705/2009, 32 f §
oppivelvollisuuden aloittaminen, keskeyttäminen ja päättäminen	oppivelvollisista korotuskerroin perusrahoitukseen	Laki opetus ja kulttuuritoimen rahoituksesta 1705/2009, 32 b §; Asetus ammatillisen koulutuksen rahoituksen perusteista 1244/2020, 6 §).
majoituksen järjestäminen ja vankilaopetuksen järjestäminen	korotuskerroin perusrahoitukseen	Asetus ammatillisen koulutuksen rahoituksen perusteista 1244/2020, 8 §

HOKS:n tietojen yhteys oppilaitoksen rahoitukseen

Kokonaisuus on paisunut aivan liian massiiviseksi, suhteessa käytettävissä oleviin resursseihin ja mitä sen pitäisi olla.

Rahoitus ohjaa henkilökohtaistamisesta huomion järjestelmään.

Huomio menee väärin asioihin. Opiskelija unohtuu ja sen intressit. Huomio menee siihen, että muistettiinko me kirjata, kun se vaikuttaa rahoitukseen. Fokusoi väärin!

HOKS tavoite ja tarkoitus: oppilaitokset

Pitäisi olla opiskelijan kohtaaminen ja ohjaaminen.

Onko kuitenkin:
Kirjaaminen, todentaminen
→ kohtaaminen on vain jäävuoren huippu

OHJAUSTILANNE ON VAIN JÄÄVUOREN HUIPPU TYÖSTÄ

Ohjeistusten tekeminen
opettajille ym.

KOSKI

Muutosten opettaminen
opettajille ym.

eHOKS

järjestelmämuutokset

lainsäädännön
seuraaminen ja muutokset

laadunvalvonta

Yhteydenpito huoltajiin,
ohjaushenkilöstöön, top-ohjaajiin

Virheiden etsintä ja
muistuttelu

Yhteistyö ja muutokset
järjestelmätoimittajille

KIRJAAMINEN

toteutussuunnitelmat

Paikalliset tutkinnonosat – Amosaa-palvelu

4. Tiedonkeruu?

HOKS:n tietosisältö – asetus, luku 3

1. Tutkinto (+ perusteet, osaamisala, tutkinnon osat)

- 2-4. Osaamisen tunnustaminen
- 5. Poikkeaminen
- 6. Ammattitaidon hankkimisen tarve (tarkemmin tavoitteet, sisällöt, tavat, ajoitus, koulutusopimus/oppisopimus, tehtävät, paikat, ohjaajat)
- 7. Ohjaus ja tuki
- 8. Erityisen tuen sisältö
- 9. Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot
- 10. Näytöt
- 11. Mukauttaminen ja yksilöllinen os. arviointi
- 12. Osaamisen arvioijat
- 13. Urasuunnitelma

Kohdat 1-7 tulee olla täytetty kun HOKS hyväksytään

HOKS:n tietosisältö (OKM): minimitiedot

Opiskelijan henkilö- ja yhteystiedot

- Sukunimi
- Etunimet
- Kutsumanimi
- (Henkilötunnus)
- Oppijanumero
- Osoite
- Postiosoite
- Kotikunta
- Sähköposti
- Puhelinnumero
- Huoltaja 1
 - etunimi
 - sukunimi
 - sähköposti
 - puhelinnumero
- Huoltaja 2
 - etunimi
 - sukunimi
 - sähköposti
 - puhelinnumero

Opiskelijan pohjakoulutus

- ylin suoritettu tutkinto

Muu osaamisen osoittaminen

- Suoritettavan tutkinnon osan nimi (koodi)
- Suoritettavan yhteisen tutkinnon osan osa-alueen nimi (koodi)
- Suoritettavan valmentavan koulutuksen osan nimi (koodi)
- Osaamisen osoittamisen järjestäjän nimi (koulutuksen järjestäjän nimi ja koodi)
- Osaamisen osoittamisympäristön nimi
- Osaamisen osoittamisen ajankohta
- Osaamisen osoittaminen sisältö
 - osaamistavoite (koodi)

Osaamisen arvioinnin mukauttaminen

- Mukautettavan tutkinnon osan nimi (koodi)
- Ammattitaitovaatimus (koodi), jonka arvioinnin kriteereitä mukautetaan
- Yksilölliset arvioinnin kriteerit (1 - 5)
- Mukautettavan yhteisen tutkinnon osan osa-alueen nimi (koodi)
- Osaamistavoite (koodi), jonka arvioinnin kriteereitä mukautetaan
- Yksilölliset arvioinnin kriteerit (1 - 5)

HOKS:n laadinta-, hyväksymis- ja päivitystiedot

- HOKS:n laatija
 - etunimi
 - sukunimi
 - rooli
 - organisaatio
- HOKS:n päivittäjä (silloin, kun päivitetään asetuksen edellyttämiä tietoja)
 - etunimi
 - sukunimi
 - rooli
 - organisaatio
- HOKS:n ensikertainen hyväksyjä
 - etunimi
 - sukunimi
 - rooli
 - organisaatio
- HOKS:n päivitysten hyväksyjä (silloin, kun päivitetään asetuksen edellyttämiä tietoja)
 - etunimi
 - sukunimi
 - rooli
 - organisaatio
- Opiskelijan opiskeluoikeuden alkamispyvm
- Suunniteltu koulutuksen päättämispvm
- HOKS:n ensikertainen hyväksymispvm
- HOKS:n päivityspvm (silloin, kun päivitetään asetuksen edellyttämiä tietoja)
 - Suoritettavan tutkinnon osan nimi (koodi)
 - Suoritettavan yhteisen tutkinnon osan osa-alueen nimi (koodi)
 - Suoritettavan valmentavan koulutuksen osan nimi (koodi)
 - Arvioija 1
 - etunimi
 - sukunimi
 - rooli
 - organisaatio
 - Arvioija 2
 - etunimi
 - sukunimi
 - rooli
 - organisaatio
 - Opiskelijan tavoite
 - Suunnitelma jatko-opint
 - Suunnitelma työelämään
 - Suunnitelma työuralla et
 - Opintojen keskeytyessä t ohjauksessa suunnitelma
- Suoritettavan v
- Suoritettavan v (koodi)
- Suoritettavaan liittyvät keskeiset
- Suoritettavan n
- Suoritettavaan liittyvät keskeiset

Suoritettavan tutkinnon tai koulutuksen tiedot

- Tutkinnon tai koulutuksen perusteen diaarinumero
- Tutkinnon nimi
- Osaamisalan nimi (koodi)
- Tutkinnon osan nimi (koodi)
- Yhteisen tutkinnon osan osa-alueen nimi (koodi)
- Tutkinnon osaa pienempi osaamiskokonaisuus = ammattitaitovaatimus tai osaamistavoite (koodi)
- Valmentavan koulutuksen nimi (koodi)
- Valmentavan koulutuksen osan nimi (koodi)
- Ammatilliseen tehtävään valmistavan koulutuksen nimi
- Ammatilliseen tehtävään valmistavan koulutuksen kuvaus
- Ammatilliseen tehtävään valmistavan koulutuksen

- Sen suoritettavan tutkinnon osan nimi (koodi), johon tunnustettava osaaminen liittyy
- Sen suoritettavan yhteisen tutkinnon osan osa-alueen nimi (koodi), johon tunnustettava osaaminen liittyy
- Aiemmin suoritettujen tutkinnon tutkinnon perusteen diaarinumero
- Aiemmin suoritettujen tutkinnon nimi (koodi)
- Aiemmin suoritettujen osaamisalan nimi (koodi)
- Aiemmin suoritettujen tunnustettavan tutkinnon osan nimi (koodi)

- Suoritettavan tutkinnon osan nimi (koodi)
- Suoritettavan tutkinnon osan ammattitaitovaatimus (koodi), josta on poikettu eli jota opiskelija ei suorita
- Suoritettavan yhteisen tutkinnon osan osa-alueen nimi (koodi)
- Suoritettavan yhteisen tutkinnon osan osa-alue

(koodi) tai osa-alueen osaamistavoite (koodi), josta on poikettu eli jota opiskelija ei suorita

190 kenttää!

- Osa kentistä ei näytä olevan asetuksen mukaisia (esim. osa yhteystiedoista, koodit, osa kuvauksista).
- Täytettävä määrä moninkertainen → tutkinnonosittain, näytöittäin, päivityksittäin...
- Osa tiedoista tulee valmiina.
- Kaikki kohdat eivät koske kaikkia, mutta...
- Koulutuksen järjestäjällä, opettajalla, suunnittelijalla, ohjaajalla jne....on silti

VASTUU

kyseisessä tutkinnon tai koulutuksen osassa

Tunnistamis- ja tunnustamisprosessin

- Kuvaus erityisen tuen tarpeesta
- Erityisen tuen muodot suoritettavan tutkinnon tai valmentavan koulutuksen aikana
 - tarvittava pedagoginen tuki
 - tarvittavat opetus- ja opiskelujärjestelyt
- Erityisen tuen alkamispyvm ja päättämispvm
- Yhteistyötahot

niuksia tukevien opintojen nimi

niuksia tukevien opintojen kuvaus

niuksia tukevien opintojen kesto päivinä

niuksia tukevien opintojen ajoittuminen

innon osan nimi (koodi)

en osan näyttöön sisältyvän

sen osa-alueen nimi (koodi)

koulutuksen järjestäjän nimi

nimi

kuvaus

ammatillisen tutkinnon osan

taatimus (koodi)

yhteisen tutkinnon osan osa-alueen

e (koodi)

koulutusta hankkineen koulutuksen

ustaja

- Vastuullinen työpaikkaohjaaja
 - etunimi
 - sukunimi
 - rooli
 - organisaatio

- Koulutuksen järjestäjän edustaja
 - etunimi
 - sukunimi
 - rooli
 - organisaatio

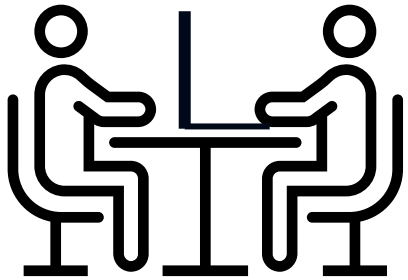
- Muut ohjaukseen osallistuvat henkilöt (vastuullisen työpaikkaohjaajan ja koulutuksen järjestäjän edustajan lisäksi, erityisesti työpaikalla järjestettävä koulutus)
 - etunimi
 - sukunimi
 - rooli
 - organisaatio

tiio

	Asetus amm. Koulut.6 73/2017	Laki opinto- ja tutkintorekisteristä 884/2017	Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 1705/2009	Asetus ammatillisen koulutuksen rahoituksen perusteista 1244/2020	Oppivelvollisuuslaki 1214/2020
1. Suoritettava tutkinto	9 §	9 §	32 d vaikuttaa perusrahoitukseen ja suoritusrahoitukseen	2 § tutkinto ja tutkintotyyppi vaikuttaa perusrahoitukseen ja	
2-4. Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen ja muu osaaminen	9 §	9 §	32 §, rahoitusta ei tule tutkinnonosista jotka tunnistettu ja tunnustettu		
5. Poikkeaminen	9 §	9 §			
6. Ammattitaidon hankkimisen tarve - tässä tarkemmin opetuksesta, työelämässä oppimisesta	9 § (sis. opetuksen määrä)	9 §	32f § vaikuttaa oppisopimuskoulutuksen järjestäjän rahoitukseen		12 § Opintojen edistymisen seurataan HOKS:n mukaisesti
7. Ohjaus ja tuki	9 §				
9. Erityisen tuen sisältö	9 §			7 § erityisen tuen tai vaativan erityisen tuen järjestäminen vaikuttaa	
9. OPVA-opinnot	9 §	9 §		2 § korotettu kerroin	
10. Näytöt	9 §	9 §			
11. Muu osaamisen osoittaminen, mukauttaminen ja yksilöllinen arviointi	9 §	9 §			
12. Osaamisen arvioijat	9 §	9 §			
13. Urasuunnitelma	9 §	9 § pelkkä päivämäärä			
Henkilön nimi		11c § (oppivelvollisuusrekisteri)			
Oppij numero		11c § (oppivelvollisuusrekisteri)			
Koulutuksen aloitus, keskeytys, päättyminen		9 § (ei määritelty että pitää olla HOKS)			
Suoritetut opinnot ja tutkinto		9 § (ei määritelty että pitää olla HOKS)	32f § vaikuttaa tutkintotodistuksen antajan rahoitukseen		
Opiskelijavuosien laskennan tiedot ja rahoitusperusteessa käytetyt tiedot		9 § (ei määritelty että pitää olla HOKS)	32b § HOKS:ssa olevat opiskelupäivät		
Opiskelijan yhteystiedot		9 § (ei määritelty että pitää olla HOKS)	32g § - opiskelijapalaute		12 § opintojen keskeyttämisessä tieto
HOKS:n hyväksymis- ja päivitysajat		9 §			
Merkintä olennaisesta seikasta		9 §			
työpaikkaohjaajan yhteystiedot		9 §	32g § - työnantajapalaute		
keskeiset työtehtävät		9 §			
työpaikalla järjestettävän koulutuksen ajoittuminen		9 §			
tieto luvasta tietojen luovuttamiseen		9 §			
suorittajan perusasteen jälkeinen koulutus			32 f § vaikuttaa suoritusrahoitukseen		
tieto maksuttomuudesta		9 c §	32 b		
oppivelvollisuuden alkaminen, keskeyttäminen ja päättyminen sekä		11 c §	32 b	6 § oppivelvollisuuden korotuskerroin	
Muut: majoitus, vankilaopetus				8 § korotuskerroin	

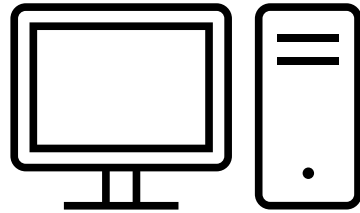
HOKS:ssa kerättävät tiedot Asetuksen ja lakien mukaan

HOKS-keskustelu

Opettaja kirjaa:
→ Kirjaamis-
vaatimukset
vaikuttavat
keskusteluun

Opintohallinto- järjestelmä

Opettaja kirjaa:
→ rakenne raskas,
ei ohjaa käyttäjää

KOSKI- TIETOVARANTO

Osa HOKS:n tiedoista
Muita [yksityiskohtaisia tietoja](#)
Myös rahoitukseen vaikuttavia tietoja
Hyvä käyttäjäseuranta

Tietoja siirretään

Tietoja siirretään

Siirrettäviä tietoja
eri muodossa

Oppilaitoksen näkökulmasta:
Eivät yhteydessä
toisiinsa

Osa HOKS:n tiedoista
Muita [yksityiskohtaisia tietoja](#)
mm. Opiskelijapalautteen ja
työelämäpalautteen keräämistä varten

Käyttäjämääriä ei seurata?

HOKS prosessi opiskelijan ohjaamisen näkökulmasta tulisi erottaa tietohallinnosta. Koulutuksen järjestäjiltä edellytetään tietoja, joita voidaan toimittaa vaaditusti vain HOKS:n kautta.

HOKS:n tietojen kirjaaminen oppilaitoksissa

- Kirjataan määritellyt tiedot
 - *Työaika ja energia menee jo näiden tietojen hallintaan, uudistusten korjaamiseen järjestelmiin, ohjeisiin.*
 - *Joitain yksittäisiä muita tietoja kerätään.*
- Tietojen kirjaamisen laajuudessa ja tarkkuudessa vaihtelua oppilaitoksen esim.
 - Joissain minimi, joissain tarkemmin
 - OPVA:n tarkempi kuvaus eri osa-alueista (esim. s2, arki ja elämänhallinta – näistä jokaisesta tarkempi kuvaus)
 - näytöissä: työtehtävät, joissa osaaminen osoitetaan ja miten näyttöä täydennetään – kuvailu minne tehtävät on tallennettu tai
 - Aiempi työkokemus osaamisen tunnistamista ja tunnustamista varten: kuvailu aiemmasta kokemuksesta yksityiskohtaisesti.
- Muussa HOKS:n liittyvissä tehtävissä vaihtelua
 - HOKS:n printtaaminen
 - Mihin kaikkiin allekirjoitukset, allekirjoitusten vahtiminen
- *Joitain **muita tietoja kerätään mm.***
 - Opiskelijan tukea ja ohjaamista varten
 - Tarkistuslistoja mm. laadunhallintaa varten
 - Oppilaitoksen toimintojen ja prosessien helpottamista varten
 - Muita tietoja

Voivatko oppilaitosten keräämät omat tiedot olla oleellisempia ohjauksen näkökulmasta kuin kaikki pakolliset kerättävät tiedot?

Mitä muita tietoja kerätään? Esim.

	Opetusta ja ohjausta varten	Tarkastuslistoja mm. laadunhallintaa ja rahoitusta varten= onko kaikki tehty (x)	Oppilaitoksen toimintojen helpottamiseksi	Muita tietoja
Mitä tietoa:	Tietoa, jotka voivat helpottaa opetusta, ohjausta tai muuta yhteydenpitoa	Tietoa, joka auttaa täyttäjää varmistamaan, että on tehnyt tarvittavat toimenpiteet	Tiedot, jotka helpottavat oppilaitoksen muuta toimintaa	- Muuta tietoa
Esimerkkejä tiedoista	Yhteystietoja ym.: <ul style="list-style-type: none">• ICE-henkilö• Turvakielto Annettavaan tukeen liittyviä tietoja: <ul style="list-style-type: none">• Opiskelijan erityistarpeet• Ohjausmerkinnät• äidinkieli	<ul style="list-style-type: none">• Opinnot valittu• Suunnitelmat tehty• ohjauksen ja tuen tarve selvitetty, OPVA-selvitetty, opiskelijaa tiedotettu SORA-säännöksistä• liitteet nähty (osaamisen tunnistaminen)• Yhteystiedot päivitetty (amispalautetta varten)	<ul style="list-style-type: none">• Onko aiempaa tutkintoa (tietokoneen palautus)• Suostumukset (esim. markkinointiin/valokuva)• Opiskelijan ryhmä, opettaja, erityisopettaja, opo• Pankkiyhteystiedot• Toimiston merkintöjä• kurinpitotoimet	<ul style="list-style-type: none">• Hetu & syntymäaika (molemmat)?• Huoltajan tyyppi• Huoltajan kutsumanimi• Kansalaisuus• Yksityiskohdat eri aiemmista työtehtävistä• Työtön ennen opintojen alkua• tehdyt korttikoulutukset

Useassa oppilaitoksessa muutamia näistä tiedoista. Monet tiedoista tarpeellisia, mutta ovatko kaikki?

Tällä hetkellä...

- HOKS kokoaa monessa oppilaitoksessa melkein kaiken

Hyvää:

- Tiedot ovat saman järjestelmän takana
- Toimii opetuksen ja ohjauksen tukena
- Tiedot on mahdollista löytää ”yhdestä” paikasta
- Osa tiedoista saadaan siirrettyä ”helposti” muualle

Huonoa:

- Ohjaustilanteesta tulee raskas, huomio liikaa järjestelmään
- Paljon sellaisia tietoja, jotka eivät ole ohjaustilanteessa oleellisia
- Virheiden mahdollisuus lisääntyy ”*meillä on palkattu 8 HOKS-assistenttiä etsimään ja muistuttamaan virheistä*”.
- Opettajan muuttuminen pedagogista koordinoijaksi

”Opettajuus on siirtynyt kanssakäymisestä koneen kanssa tehtäväksi työksi”.

”Opettaja istuu koneella”

HOKS oppilaitoksissa: Automatisointi

- Tietojen näkyminen – pitääkö kaikkien tietojen näkyä → jos ei, helpottaisi ohjaustilannetta
- Mitä voidaan automatisoida tietojen siirtymisestä?
- Massakirjaukset ja siirrot eHOKS ja KOSKI
 - Massakirjaukset valmiina esim. nuorille perusvalinnat
 - eHOKS ja KOSKI – keskinäinen tiedonsiirto on tärkeä saada kuntoon!

Mitä voidaan automatisoida? Mutta se ei ole henkilökohtaistamista. Se on tietojen kirjaamista.

Tuhanteen kertaan kirjataan. Moneen kertaan pitää laittaa täppä sinne ja tänne.

Nuorille, ne perusvalinnat on valittuna. Piste, pam. Jos ei toteudu, niin sitten klikkaillaan. Järkyttävää työllistävää jos koko ryhmälle klikkailen.

Suunnitelmien tekeminen ei ole ongelma. Ongelma on, että ei jää aikaa toteuttamiselle.

Yhteenveto:

1: HOKS-prosessin tavoite ja tarkoitus?

Säädöksissä

- Käytännön apuväline opiskelijalle, opettajalle, työpaikkaohjaajalle
- Laadunhallinnan väline -> opiskelijalta oppilaitokselle
- Rahoituksen määrittelijä
- Oppivelvollisuuden valvoja

Käytännössä

- Käytännön tekninen apuväline opintojen monipuoliseen seurantaan ja suunnitteluun
- Ei tue opiskelijan laadukasta ohjaamista, yltämistä ”omaan parhaaseensa”
- Rahoituksen määrittelijä
- Oppivelvollisuuden valvoja
- Kun kaikki tehdään henkilökohtaisesti = Raskas aikasyöppö, useita eri toimijoita kohtuuttomasti työllistävä ja kuormittava järjestelmä
- Vie huomion opetuksesta ja ohjauksesta järjestelmiin, rakenteisiin, säädöksiin

Yhteenveto: 2. HOKS-prosessin säätely

- Asetus ammatillisesta koulutuksesta, laki opinto- ja tutkintorekisteristä, laki ammatillisen koulutuksen rahoituksesta ja laskentaperusteista, oppivelvollisuuslaki sekä velvoittavat ohjeet.

Eikö ammatilliseen koulutukseen ole luottoa, vai ajatellaanko, että kaikella säätelyllä vaikutetaan siihen, että koulutuksen laatu hyppäisi sfääreihin?

Tuleeko näistä sen parempia työntekijöitä ja ihmisiä kun aiemmalla yksinkertaisella mallilla?

→ Useat erilaiset tavoitteet, tietotarpeet ja tiedonsiirtotarpeet tekevät prosessista raskaan.

→ Nykyinen säätely ei ohjaa käyttämään resursseja oikein

Yhteenveto: 3. Miten koetaan?

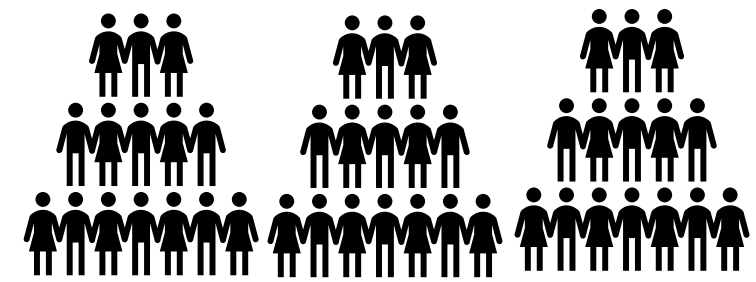
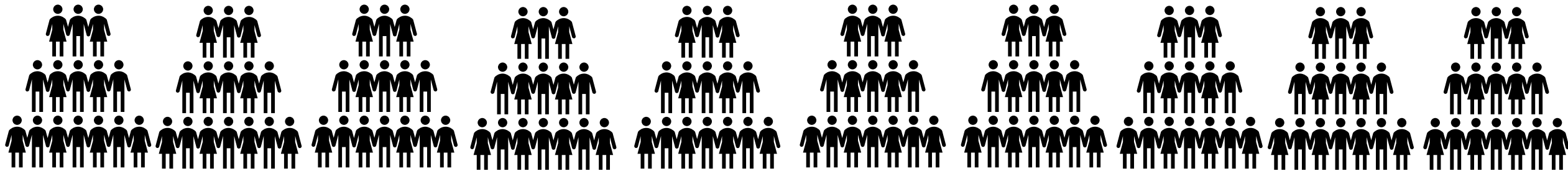
- Aika vievä ja kuormittava, useita tasoja työllistävä
 - Uudistukset työllistävät
 - Opettajan ydinosaminen ja arvo oppilaitokselle opetuksessa ja ohjauksessa vs. todellisuus
 - Oppilaitoksilla on kattavat ohjeistukset HOKS:n tekniseen toteuttamiseen
- Huomio mennyt liikaa kohtaamisista järjestelmään, ohjeiden noudattamiseen ja valvontaan (pelko?)

Yhteenveto: 4. Mitä tietoja kerätään?

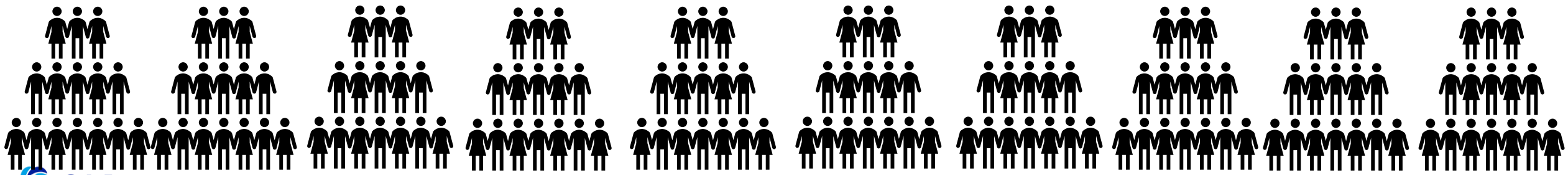
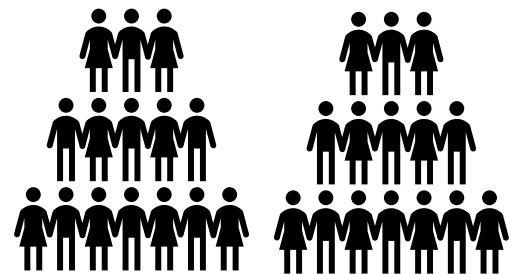
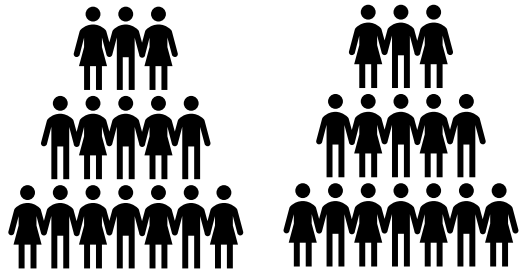
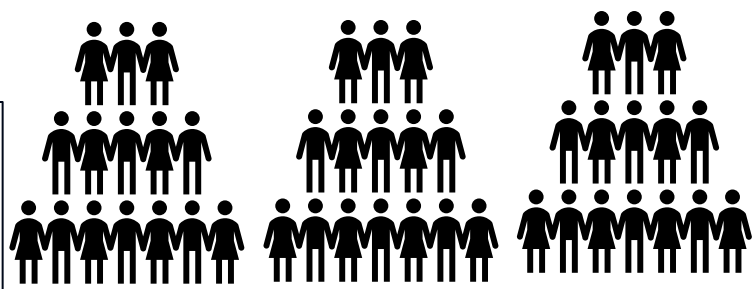
- Määritellyt tiedot
- Jonkun verran muita tietoja – ovatko kaikki tarpeellisia tai onko oppilaitoksen keräämissä tiedoissa ohjauksen kannalta oleellisempia tietoja?
 - Opetuksen ja ohjauksen tueksi
 - Laadunhallintaan liittyviä tietoja
 - Toimintaan liittyviä tietoja
 - Muita tietoja
- Tietojen keruun tarkkuudessa vaihteluja oppilaitostasolla

Tiedon määrä valtava → panos nykyisellään vs. hyöty nykyisellään?

*Mikä on meidän (opettajan)
työn tarkoitus?*

HOKS:ia yksinkertaistamalla
voidaan saada satojen
opettajien
työaika opettamiseen!

Mitä pitäisi selvityksen pohjalta tehdä

– ohjaavat viranomaiset, koulutuksen järjestäjät ja opettajat tiiviissä yhteistyössä

1. Yksinkertaistaa HOKS:ia opetuksen ja opinto-ohjauksen kannalta oleellisiin tietoihin ja seurata näiden toteutumista

- Yksinkertaistaminen: erityisesti niiden opiskelijoiden kohdalla, joilla ei ole aiempaa osaamista.

2. Irrottaa rahoitukseen tarvittavien tietojen keruuta HOKS:sta

- Tarkempi määrittely rahoituksen tarkastelun yhteydessä 2023-2025

3. Parantaa järjestelmien välistä tiedonsiirtoa

- eHOKS:n tarpeellisuus?
- Tiedonsiirto → koulutuksen järjestäjä siirtää tiedot yhteen järjestelmään
- Toiveena ohjaavien tiivis viranomaisten yhteistyö järjestelmätoimittajiin

4. Huomioida oppilaitoksia koskevien määräysten vaikutus opettajiin ja koulutuksen järjestäjiin

- Ohjeistukset → täsmällistä, ei tulkinnanvaraisuutta, keskittyy oikeisiin asioihin

Terveisiä koulutuksen järjestäjille

- 1. Varmistaa riittävät resurssit HOKS-työlle**
 - Opiskelijan kohtaamiseen ja ohjaamiseen
 - Kirjaamiseen
 - Perehtymiseen ja uusien ohjeistuksien sisäistämiseen
- 2. Arvioida muiden kuin pakollisten kerättävien tietojen tarpeellisuus**
- 3. Automatisointi ja käyttöliittymän selkeys**
- 4. Aikarajat HOKS:n laadinnassa – kuinka tiukat?**

Olisiko aika pysähtyä ja katsoa HOKS:ia?

HOKS:ia kehitetty pitkälti kasvattamalla, mutta pitäisikö tarkastella vastaako HOKS alkuperäiseen tavoitteeseensa?

Toteutuuko reformin henki?

Kehittämistä lisäämisen sijaan karsimalla opetuksen ja ohjauksen kannalta oleellisiin asioihin ja näiden seuranta?

**Nykysääntely ei ohjaa
käyttämään resursseja oikein**

**HOKS:n huomio opetukseen,
opinto-ohjaukseen ja tukeen
- ohjauskeskustelut ja seuranta**

PROSESSIN SELKEYTTÄMINEN

Opiskelija saa laadukasta ja tasalaatuaista opetusta, tukea ja opinto-ohjausta.

Koulutuksen järjestäjällä vapautuu aikaa opetukseen ja ohjaukseen

Opettajan osaaminen menee siihen, mihin se on tarkoitettu

= Opiskelijat valmistuvat osaavina, opettajat pysyvät alalla